

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kor.)
Vidékire.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár 1903

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

Szombat, Julius 11.

UJSÁG

Jelentés
közgazdasági nyomorúságainkról.

Kolozsvár, Julius 10.

»Csüggedt lélekkel léptük át a múlt év küszöbét«...

»A mindinkább hanyatló erővel teljesített munkánk nem volt meg az Isten áldása«...

Ezekkel a bevezető sorokkal kezdődik a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara évi jelentése a múlt év közgazdasági viszonyairól. Szomorú beismerés ez egy iparkamara részéről, mely elejétől végig gyenge gabonatermésről, süllyedő kereskedelemről, pangó iparról tesz jelentést.

A mezőgazdaságot országos fagy, árvíz, állatjárvány s más elemi csapások sújtották, melyek „gazdasági életünket békába verték s hogy a mezőgazdasági őstermelés emlőin csüngő, különben is vértelen, vagy helyesebben mondva: ezer sebből vérző iparunk és kereskedelmünk mily állapotban szenvednek, azt mindenki elképzelheti“.

„... A múlt évről egyetlen iparágot sem jelölhetünk meg — mondja a jelentés — a mely ne szenvedett volna, még pedig minden alapos reménye nélkül annak, hogy ez az állapot egyhamar megszűnik s helyét adna a háládatos és termékeny munkásságnak“.

És minő szembetűnően ellentétes állításnak tűnik a jelentés általános részének a vállalkozási kedv pangására vonatkozó tapasztalatai, melyek azt bizonyítják, hogy ez a pangás „oly időben tapasztalható, a mikor pénzintézetekünk tudnának a heverő tőkétől, a mikor azok a betét kamataitól leszakították, anélkül, hogy jelentékeny összegeket riasztottak volna el az intézetektől és a mikor a pénzintézetek versenyeznek a hitelnyújtás feltételei s egymás clientéja felett.“

De hát mi sem folytattuk tovább az idézeteket, csak annyit említünk fel még, hogy a jelentés határozottan állítja, hogy ez a szomorú helyzet világosan áll egy a nagyközönség, mint a kormányzat előtt, mert a pénzügyminiszter nyilatkozata szerint „a 200 milliós beruházási kölcsönnel nemcsak az a célja, hogy munkát nyújtson a pangó iparnak,

hanem, hogy a magánvállalkozási kedvet is felébressze pangásából.“

Tehát nemcsak a közönség, hanem a kormány is tudja, látja a mi nyomorúságainkat s föl akarja rázni a vállalkozási kedvet. Dehát ugyan kérjük, kinek van kedve a vállalkozásra akkor, mikor minden pang. Hiszen a kapitalista hiába fekteti be tőkéjét mezőgazdasági termények produkálására, vagy azoknak nagybani szállítására, mert a külföldi behozatal lenyomja az árakat s alig-alig kap annyi bevételt, a mennyibe azoknak előállítására került.

Csupán tengeriből a szomszéd Románia mintegy 800 kocsi rakományt szállított a múlt évben az erdélyi állomásokra, a mi a legalacsonyabb árakat idézte elő a különben is kevés mennyiségben termelt tengeri kínálatban.

Ugyanez az állapot állott fűnn a rozs, árpa, valamint a hüvelyes terményekre vonatkozólag is, de azért az államkormány még sem adta meg a vasúti szállítási kedvezményt az erdélyi részekből elszállításra kerülő gazdasági terményekre nézve, melyet nemcsak az erdélyi iparkamara, hanem az Erdélyi Gazdasági egyesület és más társ-intézetek is kérelmeztek.

Bortermelésbe fektetni a tőkét pedig igazán naiv kívánság, mert, míg egyfelől a rossz időjárás, no meg a filoxera és peronospora országos csapásaival kell megküzdeni, addig másfelől a mesterséges boroknak majdnem korlátlan versengésével és az olasz borok behozatalával kell fölvenni a versenyt, s mind-ezeknek tetejében a magas fogyasztási adó teljes megsemmisítéssel nehezedik a bortermelés fejlődésére.

De nem nagy eredménnyel kecsegteti a vállalkozási kedvet az állattenyésztés és kereskedelem sem. Hiszen igen jól tudják gazdánk és kereskedőink, hogy állatvitelünk mennyi nehézségbe ütközik, a mi osztrák szomszédunk jóvoltából s mily előszeretettel ragad meg minden alkalmat, hogy a Románia és Szerbia felől fenyegető állatbetegségek címén lehetetlené tegye az Ausztriába való szállításokat.

Háttra volna tehát az ipari vállalkozás, különösen pedig gyárak

létesítése, melyek fölvegyék a versenyt a külföldi, különösen pedig az osztrák versennyel szemben. Ez mindenestre kívánatos is volna. De mikor azt látjuk, hogy a meglevő ipartelepek és gyárak mily nagy erőfeszítéssel tudják magukat fenntartani, bizony-bizony alig remélhetjük, hogy valaki megreszkírozza a pénzintézetekben heverő s habár csak 3—4 %-ot is jövedelmező tőkéjét kétéves jövőjü vállalatokba fektetni.

Összes gyáraink és ipari vállalkozásaink — a jelentés szerint — rossz üzletmenetről és a nagy osztrák versenyről panaszkodnak. A gazdasági gépek gyártása, a kályhagyárak, a börgyártás, butor- és szövőipar, valamint a fehérmű és keztü-készítés, kalapos-ipar, cipész- és ruházati ipar mind-mind az osztrák ipar versenyével kell hogy küzdjenek s a legnagyobb részben vesztéssel dolgoznak.

És ha már lojális kormányfőink a közös vámterület beállításának rázkódattatásától óvni akarják az országot, legalább is arra kellene törekedniük, hogy az adózási rendszert reformálják, átalakítsák és méltányos adókulcsot teremtsenek az adókövetés alapjául.

Hiszen a mai rendszer szerint a III. oszt. kereseti adó kivételével a legigazságtalanabb módon adóztatják meg az iparost és kereskedőt s a felebezésnek semmi fogantatja, mert az adókövető-bizottság tagjainak nincs módjukban megakadályozni a bizottság elnökének önkénykedését és az előadott okok elől való elzárkózottságát.

Ezek az állapotok, melyeket itt nagyjában felsoroltunk, nagyrésztben a kolozsvári iparkamara által hivatalosan vannak igazolva és elpanaszolva.

Ídeje volna már, hogy ne csak panaszkodjunk, hanem tegyünk is valamit, mert nem elég, hogy minden évben „rohamosan hanyatló erővel“ és „csüggedt lélekkel“ tegyünk jelentést a miniszternek, hanem minden erőnkkel követeljük a káros rendszer megváltoztatását, mely ólomsúlyként nehezedik közgazdasági állapotainkra.

Ezt pedig csak az önálló gazdasági berendezkedés által lehet elérni, melynek ideje immár nagyon, de nagyon is elérkezett.

Ekkor meg lesz munkánk az Isten áldása is.

— s. —

— Barabás Béla Nagyváradon.

Nagyban készülődnek a függetlenségi pártiak Barabás Béla Nagyvárad országgyűlési képviselőjének fogadására, aki — mint jeleztük — vasárnap érkezik meg több képviselő társával egyetemben, hogy beszámolót tartsanak választói előtt. A fogadtatás részleteit megbeszéltek s ez a következő:

Barabás Béla és a képviselők a déli háromnegyed 12 órakor érkező vonattal mennek Nagyváradra. Fogadtatására a polgárok egy része kocsin vonul ki. A pályaudvarnál megtörtént rövid üdvözlés után a menet bevonul a Fekete Sas elé, a képviselők szállására, ahol délből szűkebbkört ebéd lesz. A beszámoló délután 5 órakor lesz a Szent-László-téren. Barabás Bélát küldetésig kéri fel a beszámoló megtartására. A beszámoló előtt Szokolai Tamás rövid beszédben üdvözi a képviselőt. A beszámoló és a vendégek képviselői esetleges beszéde után a nagyváradi polgárok nevében Adorján Emil fog válaszolni. Este a Fekete-Sas-ban társas vacsora lesz étlap szerint, a melyre Nagyvárad összes polgárai — ép úgy mint a beszámolóra — pátkülönbség nélkül hivatalosak.

— Háromszék megye új főispánja.

A Potsa József halálával megüresedett háromszék megyei főispánra, a belügyminiszter jelöltje Székely György orsz. képviselő. A kinevezés után a háromszéki kerületben léptetik fel képviselőjelöltnek Kolozsvári Dezső honvédelmi minisztert, akit már bereklamáltak a választók névjegyzékébe.

— A Ház elnapolása. A feloszlás híre után most az elnapolás hírért terjesztik politikai körökben. Voltak tegnap a képviselőházban, akik egészen komolyan beszéltek annak a lehetőségéről, hogy Khuen-Héderváry, látván kísérletének egyre nagyobb nehézségeit, sőt nap-nap után támadó újabb akadályait, élni fog azzal az eszközzel, amelyre a források szerint máris megvan a felhatalmazása és föl nem oszlatja ugyan, de az őszig elnapolja az országgyűlést királyi kéziratral. Följegyeztük ezt a szálló hírt, de nem hinnék benne, még ha nem is volna tudomásunk arról, hogy ilyesmit most nem terveznek. És nem hiszi a politikai viszonyok más ismerője sem, hogy maga Khuen-Héderváry egyszerűen a parlament hazakegyelésével remélje az ország megnyugtatót. Mert akármennyire hajlik is ő excellenciája — már husz éves praxisából folyó szokásához képest is — melyet a finomabb utasoknak szántak. Itt csend volt, a levegő ugyan zárt és fűledt egy kicsit, de nem kiálthatatlan, azonkívül csak egyetlen ember lüdtől benne, ismeretlen áttutató, aki vonatjára várt. Meglepetten nézte a leányt, amint könnyű ruháskájában csak így, kalap nélkül, keztyűtlen kézzel toppant be, talán szólni is akart, a szokott sablon szerint mondván:

— Püth, de meleg van!

Vagy így:

— Hova utazik nagysád?

Böske azonban háttal fordult felé s az ablaküvegére lehelve, furcsa figurákat rajzolt ujjacskáival. A feje szongott, ő maga se tudta, mit akar tenni, hova indult, de érezte, hogy ez az élet nem élet, hogy ez így nem lehet tovább, hogy ennek véget kell vetni.

A zsebébe nyúlt. Volt benne néhány forint, összespórolt pénz, melyet mindig magánál hordott, mióta vásott kis öcsöcsé, Pisti kirabolta a féltve őrzött cserép-buk-száját. Olyan keservesen rakta pedig össze azt a pénzt; minden héten egy hatost, amit asztalterítésért kapott s olykor ünnepelebb alkalmakkor, a mama különös jókedvéből.

— Ezzel a pénzzel kezdhetnék valamit! — gondolta magában.

Hosszasan tanulmányozta a falon függő menetrendet s aztán az órára nézett; hét perc múlva indul egy vonat Pestre... Pestre, az ígéretek földjére! A csillogás, az álmok, csudák hazájába. Oh, hogy megdobbant egyszerre a szíve; majd szétfeszítette a győnye batiztot... Pestre! Pestre!

Nem bánta, hogy kalap nélkül, olcsó kis ruhájában megmosolyogják az emberek, a bicegő hordárnak kezébe nyomta a pénzt, hogy váltsa meg a jegyet Pestre, de perze, csak harmad osztályon, mert több nem futja!

Mikor aztán kezében volt a kis kemény cédula, észbe jutott az édesanyja, a ki kétségbeesve keresi majd, meg a Pisti,

az erőszakosságra, annyi józan itélő-képességet csak tulajdoníthatunk neki, hogy lássa, a mit mindenki lát: hogy ezzel éppen nem segítene magát. Akármilyen idegen is itt valaki, azt az egyet két heti ittlét után látnia kell, hogy a parlament elnőmitásával az ország elnőmitva nincs. És valami nagy államférfiu ravaszszág sem kell hozzá, hogy az ember a következményekkel is tisztában legyen. Mert azt talán csaknem képeli, a kinek ép esze van, hogy ez az ország, a melyet a hónapokig tartó lelkes küzdelem feltűzelt, megnyugodva és télenül nézne majd, miként próbál a kormány ujoncozatni törvényt nélkül és miként teszi magát az alkotmányos jogok korlátain, semmibe sem véve az ex-lex állapot megkötő kénytelenségét is. Az, hogy a törvényhozó testület nincs együtt, az ország ellenállását nem zárja ki, ez csak világos. Mind-ezt pedig nyilván jól tudja Khuen is s éppen ezért, de egyéb többször kifejtett okokból is — hogy az ő szavajárásával éljünk — egyelőre aligha szándékozik áttérni az erőszak terére, a hová a Ház elnapolásával máris rá kellene lépnie.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Budapest, Julius 10.

Nehezen gyűlekeznek ma megint a képviselők. Annál gyorsabban telik meg a karzat. Hock János, az ájtatos asszonyok aranyshájú prédikátora a mai nap főszónoka. Ő meghallgatni gyűlének annyian a karzata.

Tallán Béla alelnök elnököl ma is. Féltenegykor nyitja meg az ülést. Jegyzőkönyv felolvasása után előterjeszti a soron lévő jelentéseket. S ezzel máris a napirend, a miniszterelnök programjáról való vita folytatása következik.

A napirend.

Bedőházy János az első szónok: Sok szó esett itt — ugymond — az adott szóról, majd a pártfőhatározatról. A 48-as párt adott szavának szikszilárdaságára építettek — legalább úgy mondták — Kossuth Ferenc és Khuen-Héderváry. Az országban az a nézet keletkezett, hogy a bán kormányának megalakulása és a 48-as párt állásfoglalása közt ok és okozati összefüggés van. Ez azután még nagyobb bonyodalmakra vezetett. (Zajos helyeslés bairól.) Pedig, amint a miniszterelnök és Kossuth nyilatkozataiból kitűnik, itt formálisan szó nem adatott. Egész más két férfi közt a magánéletben vett becsületszó. Ilyen a privátéletből merített alakosság a politikába áttűlni nem szabad. Mert ha igen, akkor miért foglalta el a bán a miniszterelnöki bársonyszékét, minek megy el oda vezérnek, miért kellett meg ott, a honnan Darányi Ignác mostani miniszterelnökének segényével kitessekkelték.

Holló Lajos: Az ajtón kidobták, az ablakon visszajön.

Bedőházy János: Ha valakit a ma-

aki fióklát feldulva, telerakja a saját cók-mókjával.

Egy percig valami csudálatos megbánást élt érzett; szeretett volna megfordulni és futni vissza, szegény, árva kis szobája felé. Igen ám, de ott volt kezében a jegy, az ezer reménnyel kecségető jövő záloga, a mit keserves kis pénzén szerzett! Azután elhatározta, hogy a legelső állomásról küld az édesanyjának egy virágos ankszót, s ezzel majd megnyugtatta.

Sietett ki a perroure; épp akkor érkezett a vonat, örült líhegessel, ontva magából a kék párat. Az ajtók csapódtak, özönlött ki a sok ember, s Böske ekkor teljesen elfogta az utazás láza, habozás nélkül indult a sinek felé.

A kalauz kissé furcsán nézett reá; nevetve s hanyorított felé a szemével. — Böske erre megijedt s oly gyorsan ugrott be a kupéba, hogy majd letaposta szoknyája fodrát.

Brr! milyen szag van itt... sürtő, kék füsttel telve az egész kis hely; köpködő, parasztkot traktálják egymást vastagabbnál-vastagabb históriák elmesélésével, éktelenül röhögtek rajta s Böske felfogva piros szoknyáját, hogy ne tapadjon reá a szenny, gyorsan haladt át a női osztályba.

Ott négyen ültek csak; kérgestenyű, fakó paraszasszonyok, durva, félszikos vásonzongben és mezitláb. Tapadó hajukból erősen áradt az avasvág szaga, hogy szegény kis leány csaknem beleszedült.

Örült kedvet érzett magában, hogy eldobva a jegyét, kiugorjon az ajtón s ha c-ukva volna már, hát az ablakon! De ebben a percben egy éles, hasító fűty hangzott, azután egy nagy zökkenés s Böske piros ruháskájában tehetetlenül esett le a moecosk lócára, egy pergő nyelű vén asszony mellé s a vonat lassan, dűbörögve indult meg Babylon felé....

TÁRCA.

Böskéről.

Irta: Unger Ilia.

Egy szeszélyesen sodort, dus, szőke kontyot méltóztatassék elképzelni s egy gyönyörű hajlása, hóféhér kis nyakat, mely összevissza bodrozott piros batizt-tengerből bámul ki a fényes világba: ez Böske.

Egyékként csinos, enniváló jószág egészben, de a mi első percre szembe ütlik rajta, az a boglyas, puha fészekhez hasonló, szőke feje, meg a nyíló pirosság, a mi ruba képében nyaktól bokáig elfődi, rátapad, hullámzik körülte s itt ott vakmerően végigsimogatja. Van azonkívül Bösken más fontos és nevezetes is, a mit azonban irigyen elfődnék a libbenő fodrok s csak egy icipici falatját hagyják szabadon, izelőknek. Lennt a boka táján: ezek a lábak. Uristen, micsoda lábak!... mikor Böske teljes biztosságban van a bezárt ajtó, lefüggönyözött ablakok mögött, odakipál egy széklet a nagy konzol-tükör elé s arra fölállva, térdig emeli a piros szoknyáit, úgy gyönyörködik.

Hát kérem, nincs ebben semmi, hisz egyedül van egészen, a szobában rajta kívül egy légy nem csap zajt s az ablakon nem kandikál be egy sugara a napnak. Bűn lenne tán, hogy Böske kacérkodik a tükörből árnyékként reáfelelő lábacskaival, a miket rajta, meg a dadáján kívül nem látott még emberi szem s a melyek különben is oly szépek, oly csodálatos formájúak, hogy kész szomorúság és kegyetlenség elrejtieni őket. Puhák, mint a bárony s a teltségükkel szinte hivalódnak fölnt, a térd alatt, míg bokában olyan karcsuak, olyan gyöngédek, mint két szem nem látta liliumvirág. Az ilyen lábakat mutogatni kéne, ritka csudaként, diadalmasan, az ilyen lábakkal világot lehetne hódítani s ime, Böske csak zárt ajtók mögött, teljes egyedülvalóságban

s kissé — valljuk be — sajnálkozva nézegeti formás lábait, melyek elrejtve és senkitől meg nem csodálva fogják végigtipogni az élet útját s a melyek a nagy árvaságban, örökös árnyékban végre is elapadnak, elvéznuznak majd s olyanok lesznek, mint a Málé néni öreg, pipaszár lábai.

Május. Odakint színes a világ, a rozs, egyenlőtlen kövezetkockák közül akaratos fűszálak törekednek elő. A fák zölden, puhán, szerelmesen bujnak össze a parkban, a vadgesztenyeágakon csövesből fakad a bimbó s az egész forró, illatos világot mint sűrű harmat árasztja el a napsugár.

Nekem úgy tetszik, hogy ilyenkor májusban minden csököldözik; az egész világ. Miért lenne különben, hogy a kelyhekbe a himporos pillangó száll, hogy a napsugár lankasztja és izgatja örökös ragyogásával a földet, miért hajolnának egymásra a lombok és miért bujna fent, az ágak közt párosan össze a madár? Mind, mind csököldöznék ezek: a pille, a bimbó, a levél, a csalogány, egy hosszú, lélekzetnélküli, szerelmes csókban forr egybe az egész fiatal, fétkelen májusi élett.

Böske elfogta a szomorúság, valami furcsa, elégedetlen érzés bizsergett kicsi szívében. Hát élet ez, itt, az egyhangú, rég megunt városkában, beletemetve az országgyűlési szálló, szürke porfelhőbe, meg az örökös eseménytelenségbe? Most, amikor tavasz van, amikor olyan friss, olyan mosolygós, olyan vágyakat keltő az egész világ. Hát élet ez: egyedül botorkálni a gyönyörűséges parkban, egyedül, tétlen kezekkel, s a gyept bámulva!

Olyan jó lett volna, ha van itt valaki, aki fogja a karját s ő a vékony batizton átérezné kezének melegét, vagy csak egymás mellett, nem is érintve egymást és mégis szédülten a közelségtől... ha olykor-olykor megcsapná forró arcát valakinek még forróbb lehellete és belekábula valaki mámoros, követelő tekintetbe. Olyan jó lenne! Istenem, milyen jó lenne! Furcsa, ki nem fejezhető vágyakozás

ez, ami így májusban rabjává ejti a pezsgő és forrongó leányvért, mintha az a nedv, ami megtölti a növények husos szárait, felisszítja a fák télen át elszáradt, szürke törzsét, egyszerre csak belesöpöppen a piros és rakoncátlan vérbe s valósággal megmérgezné azt.

Hogy rombol, hogy pusztít, hogy elűzi az éjszaka álmait, milyen türethetlenné teszi a nappalt! És mily édes, mily izgató, mily kívánt ez a rombolás mégis! E vágyaknak azonban nincs határozott formájuk, csak bizonytalan és homályos körvonalakban röpködők körül az embert: Böske például nem tudta, hogy kinek a közelségét kívánja, kit szeretne maga mellé, a park homokos útjára. O, az ismerős fiuk nem, csak ezek nem! Egy pár vakációzó képezdész-gyerek, a kancsal kis jegyző, meg a nyurga patikus-segéd. Juj, hisz ez a csontjaival megszurhatná az embert ölelés közben.

Valakit, valaki mást. Hogy kit, ő maga se tudja, csak kerek legyen a nyaka s a két válla olyan széles, hogy elfoglalja előle a világosságot, a port, a csököldöző napsugarat. Hogy szemével követelően csökölja végig a haja puhaságát, nyaka hajlását. S hogy minden tekintetében benne legyen minden láza, minden mámor, minden boldogító ígérete a szerelemnek.

Érezte, hogy él valahol ez a ember, az ő embere, az ő párja. Valahol, de hol, Istenem, hol?

Selymes, szőke haját megbontotta a játékos szellő, már kint járt a töltesen, az állomás körül, a váróterem ablakfái pirosan csillogtak felé a napon s idáig elhallatszott a keresek kut nyöszörgése.

De hol, hol?... zakatolt a kérdés kábult kis fejében; — vajjon hol?

A váróteremben piszkos oláh asszonyok ültek köröskörül; a bizonytalan színű, durva vászon ingek, meg a férfiak széles bőrtüsző borzasztó szagot terjesztettek. Böske undorral sietett át a másik szobába,

gánéletben kiutasítanak egy házba, még pedig csufosan... (Ugy van! balról.) az akkor be nem teszi a lábát megint oda, a mikor a lakók nem változnak, legalább is addig, amíg nem hívják, de semmire sem telepszik ezeknek erőszakkal a nyakába. (Nagy tetszés a baloldalon.)

Holl Lajos: Katonai beszállásolás. **Bedőházy János:** No de hát ez a magánéletben van így, ahol az ilyen viselkedés gyanús megmosolyognak. A politikában ez egészen másképp van, itt lehetséges élele erőszakkal beszállásolás.

A másik kérdés a pártatározat, melyet olybá tüntetnek föl, hogy a függetlenségi párt határozata tette lehetővé, egy 67-es kormány megalakulását. Erről szó sem lehet, mert ez szexuális aberráció volna. Itt csak egy megegyezés tudomásul vétele forgott szőnyegen, egy megegyezés, mely a kibonyolódást lehetővé tegye. Ennek ő sem lett volna ellensége, ha egy arra alkalmas egyénről állottunk volna szemben. De ez nem történt.

Elismeri, hogy a nemzeti vívmányokat obstrukcióval elérni nem lehet, mert hiszen az obstrukció a rendes parlamenti munka megakasztása. A függetlenségi párt az önálló nemzeti hadsereg híve, de azért a részletek megvalósításáért is küzd. Hiszen pedig az volt eddig e párt baja, hogy mindig csak elvi kinyilatkoztatásokra szorítkozott, csak élő tiltakozás volt. De a többség sorában legalább a volt nemzeti pártnak kellett volna egy lépéssel közelebb jutnia aspirációihoz. Mindannyit azonban kóti a pártkötél, így aztán a császári abszolút akarat szabadon érvényesülhet. Nem a pártfegyelm, hanem az elvek egysége fűzve egyútt a pártokat. Ep így volt a liberális párt is kilenc évvel ezelőtt a bán visszataszításában. Am négy év alatt Széll Kálmán vagy Vészi József éréja alatt bevették magukat a bomlás csirái a nagy pártba s mégis csak Vészi József volt az — aki kilépett a pártból. Ez azonban — fájdalom — nem sokat változtat a helyzeten.

Vészi József: Splendid isolation!

A függetlenségi pártnak nem kell egy a pártfegyelmet tekintenie, mert benne megvan az elvek egyértelműsége. (Helyeslés balról.) A jelenlegi pártalakulások nem tartja helyeseknek. Nem a parlamentarizmus mondott csődöt, hanem a mostani pártmódlás. — Foglalkozik ezután a miniszterelnök programjával. Egy kissé homályos, sokféle magyarázatra alkalmas. — Esetről-esetre kell tehát majd a miniszterelnökkel szemben való magatartást megállapítani. Szívesen le is tenné a fegyvert, ha a miniszterelnök őt meg tudná nyugtatni. De hisz katonai engedményeket nem kapunk, sőt a gróf ur a klotfüről zem riad puská, sőt a gróf ur a klotfüről zem riad puská, sőt a gróf ur a klotfüről zem riad puská. Nincs bizalma a miniszterelnök iránt. (Zajos tetszés balról. Szóokot számosan üdvözlik.)

Hock János: Klasszikus képpel von párhuzamot a mai politikai helyzetre. Széll Kálmán mint a klasszikus faroszi torony egy nap csak eltűnt s fel sem ocsudott az ország a meglepetéséből, már is új név van a régi helyett. Khuen-Héderváry és máris tudunk a név fénykorába a hódolók. Elmondhatjuk Hamlettel:

„Ó, badar hamarság!...“ (Zajos taps balról.) Négy éve, hogy egyesült volt a nemzeti párt a szabadelvűpárttal. Ma már mindenki tudja, hogy ez a pártgyűlés nem igen sikerült. Nem vegyülés volt ez, hanem kerülés. Ha tehát őszinték és igazak akarunk lenni, be kell ismernünk, hogy ez a politikai próbaházasság nem sikerült. (Taps balról.) Csak olyan századvégi házas-ság volt az, melyet nem a kölcsönös szeretet, hanem a politikai célszerűség fűzött. Csak a világ előtt enyelegtek, odahaza titkos gyanakvással néztek egymást, mert mindenki tudta, hogy a másik a titkos fiókjában más ideális arcképet rejtegeti. (Zajos taps és éljenzés balról.)

Öt perc szünet.

Szünet után:

Hock János beszéde folyamán kifejtte, hogy noha a fuzió új erőt vihetett a korábbi pártszervezetbe, e helyett csak bénító és gyöngítő hatása volt a pártgyűlésnek. Ez az oka, hogy Széll csak félkézzel dolgozhatott. A másik kezével a pártgyűlést kellett folyton megvédenie s egyre csak szerpentinakón haladhatott. Elismeri Széll Kálmán érdemeit, nagyrabecsüli szociális reformjait, melyeket azonban csak a volt nemzeti párt tett lehetségessekké. Széll, Apponyi és Szilágyi együttes eredményei voltak ezek. Széll volt a gépész, Szilágyi a lokomobil. A nemzeti párt a hajtóerő volt, míg a szabadelvűpárt csak a moderátor szerepét vállalta. A nemzeti párt előkészítő munkája nélkül Széll igyekezete meddő maradt volna.

A katonai javaslatok ellen azért nem foglaltak állást, mert megakarták menteni Széllt, kitől a katonai vívmányokra határozott ígéretet kaptak.

Szóla a kiegyezés alapján áll, de a törvények végrehajtásában teljes loyaltást követel. Széll bukása után nyíltan állást kell foglalnunk a nemzeti követelményekért s e nélkül szívőből helyteleníti az obstrukció leszerelését. Héderváryt ő még nem ismeri, de neve mindig súlyos ostor volt felettünk. Szóla nem vár tovább a helyzet tisztázására.

Hiába takargatjuk, a pártokban nagy válságok vannak. Meggyőződése, hogy a válság föltárja a pártélet hazugságait s egyesíti a legjobb férfiakat nemzeti jogainak védelmére. (Taps a szélsőbaloldalon.)

Hock János után: **Hodossy Imre** szólal föl. Hock János politikai beszédéről, ugymond, nehéz lemosni a retorika festékét. Ő maga a fuzió-ör, ezentul is hazája érdekében fog cselekedni egyedül, nem pedig politikai célzatrúság szempontjából. Hock álláspontja a miniszterelnök iránti bizalmatlansága tekintében szubjektív álláspont. Az új miniszterelnök ugyanis magáévá tette Széll Kálmán nyilatkozatait, a míg tehát szava ellenkezőjére példát nem ad, hinnünk kell neki. Helyesli a miniszterelnök programját és helyteleníti az obstrukciót.

Lengyel Zoltán: Öntől tanultuk. **Hodossy Imre: Az 1896. évi parlament törvénytelen módon jött létre!** (Zaj jobbról. Dániel Ernő, Szivák Imre és többen közbe kiáltják: **Nem áll!**)

Hodossy Imre egyelőre bizalommal viseltetik a kormány iránt.

Svájci levél.

Kolozsvár, július 10.

A külföld százezerszer egéki magas-salt udvariasságról és arról, hogy hogyan és miképpen ismerik szépséges szép Magyar-országunkat tul a messi határokon s hogy a külföld tudósai is mily félelmetes lelki-ismeretességgel kutadják át a magyar viszonyokat, — mindezekről hadd szőjön az alábbi levél, mely a mai postával érkezett Svájból, lapunk egyik mindezeket elkeseredett barátjától.

Ime a levél:

Cormondreche, Neuchâtel-hez közel
1903. július 8.

Mélyen tisztelt szerkesztő ur!

Már egy hete, hogy itt vagyok Cormondreche-ben egy közepesistálybeli kereskedő házban, miután sikerült kimenekülnöm a hotel tulajdonosok udvariasan fosztogató kezéből. Három napi folytonos vasutazás végre ide juttattott. Hogy utközben nem aludtam el az átszállások, azt csak az osztrák kalauzok szeretetreméltó ajtócsapkodásainak, kiabálásainak és paraszt-ságának köszönhetem. Hát! istennek nem velem történt egy ilyen kedveskedés se, pedig nem utolsó fajtából valók. Majd elfelejttem felemlíteni, hogy Bécsben, (pardon!) Wittenben, a mint a Südbahn-hof-tól Westbahn-hof-ra hajtottam, kocsim ő felsége kocsija mellett robogott el. — Kocsisom hatalmas üdvözlöt kiáltott, magasra emelve barna keménykalapját, aztán hátrafordult, megjegyezve: „Der Kaiser!“ Közeledve a Westbahn-hofhoz, újra hátrafordult és ujjai dörzsölésével lát-hatóság pénzt kért. De jónak láta szóval is hozzáténni, hogy egy forint hatvan krajcárért kér, amit zsebredugván, trinkgeldet emlegetett. Tekintetbe véve, hogy tárcámban csak egy pár 20 filléres ödöngött, mit elő-kegyenlyen mutattam meg neki, még beérte 10 fillérrel, de cseppet sem mutatott meglepetést arcot. Hogy a rendőrségre nem vitt, azt csak megmagyarázhatatlan kegyessé-geinek köszönhetem. Levonszoltam a bakról podgyaszomat, mert ő meg se mozdult; tisztelteljesen üdvözöltem, mire ő a fejét bólingtatta. Ezzel aztán bementem a pályaudvarba.

De visszatérve az alkalmazottak udvariasságára hadd mondjak el, hogy Buchs-ban az osztrák határállomáson egy fiatal-ember megkérdezte a portást, mikor megy a vonat tovább Sargansba. A portás ur rávált, méltóságos képéből kikelve, hogy nem hallotta az imént, a midőn egy holgy-nek elég durván odavágta, hogy mikor. Persze a portás nem épen: „voltam szíves“, „kegyeskedtem“-féle szavakat használt. A fiatal-ember mondott is rá valamit méltat-lankodva, mire a portás ráordított: „Még maga felesel!“ és izgatottan nézegetett körül. Talán rendőrt keresett. De ugy lát-szik, nem találván, megelégedett a fiatal-ember szóbeli megfenyítésével s tovább robogott.

En persze, okulva, sose fordultam portáshoz felvilágosításért.

Különbben ez mind csak semmisség. Érdekesebb mondanivalóm is van.

Itt vagyok ebben a bormertő faluban, vagy községben. Franciánul tanulok és be-szélgetek a házbeliekkel, — már a meny-nyire ki tudom magamat fejezni — kézzel-lábbal. — Két kisasszony van a házban, mindakettő csinos megjelenésű, művelt francia-hölgy, járatosak a francia és német iroda-lomban, az egyik „Épictète“-et emlegette a stoikus bölcselőt. Persze érdeklődnek irán-tunk, magyarok iránt is, bár talán kissé nagyon is mérsékelten. Az „Épictète“-es kisasszony meg is kérdezte tőlem, hogy na-gyon különbözik a magyar nyelv a német-től? Elnevettem magam, bár bosszankod-tam, mint egy osztrák portás. Igen, igen, — sietett kijavítani szavait, miközben kér-dőleg nézett reám — ugy-e a szláv nyel-vekhez hasonlít? Végre sikerült megértel-nem vele, hogy a magyar nyelv a töröknek és finnek rokona. Csodálkozva rázta a fejét. A beszélgetés folyamán, minthogy ép arra tért a szó, elsorolta, hogy a mai Svájc területén miféle római városok vol-tak, megmondva a mai nevüket is. Elmond-tam, hogy nálunk is voltak ilyenek s név-szerint fölemlítém Aquincumot, Sarmisegét-husát, Napocát, Potastát, mire ő megint rettentően csodálkozott.

Kérdezte, hogy honnan jövök, mon-dtam Kolozsvárról, utánna tettem Klausen-burgból. Messze van az Budapesttől? Kérdő. Pedig az ebédőjük falán iszonyú „L'Europe“ étkelenkedik, hol ki is van írva illőn Klausen. Ezen a térképen, melyet 1894-ben készítettek Párisban, egyéb ma-gyar városok a következők: Szegedin, Deb-recin, Hermannstadt, Karlsburg, Nagy-Banya (igy) Koros-Banya (igy, ékezet nélkül); szó-val vagy németül, vagy oroszul, de magya-rul és jól magyarul soha. A további szíves tudakozódás rendjén megkérdezte, mi a mi nemzeti Hymnusunk, — ugy-e a Gott-erhalte? De persze a szövege le van for-dítva. — Erre már csak bamba magamba-mitüléssel néztem rá és mondottam később, hogy nem. A szupénál már csak bátoriala-nul kérdeztem tőle, tudja-e ki volt Petőfi?

— Nem! volt a válasz. — A legnagyobb magyar költő. — Ah, igen? még nem hal-lottam róla soha....

Igy ismernek benntünk Svájbzan: egy jómódú középsorsu kereskedőnél, a ki-nél a kisasszonyok igen műveltek, csak ép-pen a magyarokról nem tudnak semmit. Ki az oka? En nem tudom.... Végre este lefekvés előtt lapozgattam a Pierre Larousse dictionnaire complet-jében s megtalálom a 900. lapon az „empire d'Autriche-Hongrie“ térképét, hol egy kis táblát is lelek:

† — † — †	Linities d'États
— — — — —	d'États subord ^{nés}
.....	de provinces

És Magyarország és Ausztia között ilyen határjelölés van — — — — —, vagyis az alárendelt államok határának jelölésére használt vonal. — Hát a tudós Larousse-t mi téveszthette meg?

Mindezekből önök vonjanak következtetést.

Laczkó Géza.

A közigazgatási tanfolyamról.

Kolozsvár, július 10.

(H.) A kolozsvári közigazgatási tanfo-lyam egy évi működését tegnap befejezte.

A községi közigazgatás jövő organu-mai telve ambícióval és fényes reményekkel, elszéledtek az országban szerte-szét, hogy fontos hivatásukat betöltsék.

Ők a „mindennapi életnek“ — a köz-igazgatásnak életelő elemei. Ők a jövő nem-zedék!

Méltán megérdemlik, hogy egy évi ki-tartó munkásságuk megteremje a maga gyü-mölcset, megérdemlik, hogy fáradságukat siker koronázza.

A községi közigazgatási tanfolyam fé-nyesen betölti feladatát. Az eredmény ko-ronája a professzorok lelkiismeretes mun-kásságának, kik a tanfolyam sorsát me-legen szívőkön hordozták.

A ki a kolozsvári közigazgatási tanfo-lyam ez évi záróvizsgáit végighallgatta — dicsőretnel adózik a kurzus vezető férfainak, kik fáradságot, munkát nem kimélve igye-keztek odahatni, hogy az eredmény méltó legyen az eszméhez — a jövő közigazgatás eszméjéhez.

Most három éve, mikor a közigazga-tási tanfolyam intézménye még csirájában volt, s mikor napvilágra jött — nem re-méltuk, hogy ily rövid idő alatt megfeleljen hivatásának, s a kitűzött célnak.

A vezető férfiak érdeme, hogy a köz-igazgatás jövő organuma nem ragaszkodik a rideg „ölmekatonák“-hoz, nem lesz szoba-tudóssá, hanem a közigazgatás vezetéséhez szükséges tudományt az élet melegével ru-házza fel.

Látjuk, hogy a közigazgatási tanfolyam nem száraz tudomány, hanem az, a minek lennie kell — praktikus közigazgatási tu-domány.

A kolozsvári közs. közigazgatási tan-folyam méltán mintaképűl szolgálhat az ország többi tanfolyamainak.

Minta-zeri pártalan igazgatása, rend-szere és vezetése.

Azért ez alkalommal dicsőretnel kell megemlékeznünk a közigazgatási tanfolyam vezetőiről, Dózsa Endre alispánról és Csiz-szár Gyula főjegyzőről, mert legfőképpen az ők munkásságuknak, buzgó, lelkiismeretes s fáradságot nem kimélő odaadásuknak kö-szönhető a kolozsvári közigazgatási tanfo-lyam felvirágzása.

A folyó évi záróvizsgálatok eredmé-nyéről a következőkben számolunk be.

A vármegyeház kis üléstermében és disztermében e hó 6, 7, 9 és 10-ik napjain tartott vizsgálatokra előállott harminc tan-folyam hallgató.

Ezek közül kitűntetéssel képesítették nyolcan és pedig: Dávid János, Geley Gyula, Nagy Miklós, Oláh Miklós, Pakulár Traján, Péter József, Sánek Gyula és Szulyovszky László.

Egyhangulag képesítették tizennégy, szótöbbséggel hat s részleges pótlásra ua-sítottat két tanfolyam hallgató.

Végül megemlítjük, hogy a tanfolyam internátusa a modern igényeknek minden tekintetben megfelel s havi 40 korona díjért a hallgatók teljes ellátásban részesülnek.

A jövő tanévre tíz ingyenes és tíz földias internátusi hely van kiáltásba téve s azon szociálisorsu hallgatók, kik azt el-nyerni óhajják a tanfolyam igazgatósá-gához folyamodhatnak.

Párbajozó gyermekek.

Budapest, július 10.

Nincsenek még gyermekek! Ezt a szo-moru kijelentést megmagyarázták a napila-pok hírvivői, a melyek ugyszólván min-den héten írnak gyermekekről, a kik öngyilkossá lettek, mert reménytelenül szeret-tek, vagy önértékükben megsértettek, gyer-mekekről, akik szüleiket megloppva meg-szólták stb.

Boroszóban most szóbeszéd tárgyat képezi egy eset, melynek két hőse egy 14 és 15 éves fiú, akik ez egyszer a változa-osság kedvéért sem öngyilkossá nem let-tek, sem nem loptak, hanem párbajoz-ak. Párbajoztak egy, ahogy azt az öregeb-ektől tanulták, komoly szándékkal, hogy egymásban kárt tegyenek.

A tizenöt éves Brödter Arnold és a tizenöt éves Schubert Géza családai szom-szédok voltak. A két fiú a legjobb barát volt. Együtt jártak iskolába, együtt ját-szottak.

Schubert a múlt hónapban kapott patyjától ajándékba egy ponny fogatot, a mi elkeltette a másit ki fiuban az irigységet.

— Könnyű a te apádnak ilyen drága ajándékot venni, mert könnyen jut a pénz-

hez. Ki tudja, kicsod a sir azért a pénzért, amin ezt a fogatot vette neked?

Ez a váratlan és erős meggyanúsítás annyira dühbe hozta a Schubert fiút, hogy a sértőt föltűvőn vágta egy néhányszor és megszakítottan jelentette ki a vele való barátságot.

Még az nap két másik fiú jelent meg Schubertnél Brödter megbízásából.

Egy levelet hoztak az eldöntetett fiú-tól. A levélben szóról-szóra ez állott:

— Gyáva fickó vagy mindaddig, amíg be nem bizonyítod az ellenkezőjét. Mint erősebb fiú engem megvertél, de mernél pisztolylyal a kezében pisztolyom elé ál-lani. Addig gyáva maradsz, míg ezt meg nem teszed!

Schubert elfogadta a kihívást és meg-nevezte segédeit egy 16 és egy 17 éves ka-masz személyében.

A segédek összejöttek és abba álla-podtak meg, hogy egy-egy forgópisztolyt szereznek, a melyekkel a párvadalt meg-tartják.

Kedden délelőtt fél 9 órákor a két párbajozót elvitték a városi erdő egy elha-gyott helyére, ott felállították őket és ke-zükbe nyomták a forgópisztolyokat, hogy addott jelre egymásra lövöldözzenek. Két-két töltés volt mindegyik forgópisztolyban.

Luka Gyula, a 17 éves kamasz, mint legöregebb 35—35 lépésnyi távolságban állította fel őket.

Adott jelre a két kölyök elsütötte a forgópisztolyt. A golyó bennük nem tett kárt, de az egyikük alaposan megsebezte Lukét, a párbajvezetőt, a ki közel állott a lötvölöz.

A golyó hasába fordult és életveszé-lyes sérülést okozott benne.

A rendőrség szigorúan megindította a vizsgálatot a párbajozók ellen.

Uj regényünk!

Lapunk mai számában uj, fölötté érdekes regény közlését kezdjük meg.

A regény címe:

Hajótörés után

s szerzője Kreuth W., ki regénye tárgyat a délamerikai telepítvénye-sek változatos életéből vette, fölru-házva azt ezei színes epizóddal, írói tehetségének gazdag tárházából.

Uj regényünkre ez uton is fel-hívjuk olvasónk szíves figyelmét.

UJDONSÁGOK.

A császár silbakja.

Kolozsvár, július 11.

Egy bécsi lap, mely igen közel áll az osztrák kormánykörökhöz, a következő je-lemrázott adja, még pedig állítólag egy ma-gyar szabadelvű képviselő tollából, az uj miniszterelnökről:

Gróf Khuen-Héderváry, az uj minisz-terelnök egészen sajátzerű és épenséggel nem vonzó benyomást tesz. Ugy viseke-dik, mintha ahhoz, a mi a pártkörökben, a képviselőházban, vagy a sajtóban tör-ténik, semmi köze sem volna. Ugy néz ki, mint egy silbak, akit a „császár“ állí-tott fel és aki nem lát mást, mint a maga örházát és a mellette lévő nyitott kaput. Van-e ennek az embernek valami titkos, szigorú utatitása, avagy csak tette-té-e az, a mit Khuen-Héderváry tanusít,

— hogy magatartásával Budapest sem rokonszenven, sem barátokat nem szerez. A magyar szereti a céltudatos, erős po-litikust. Ezeket támogatja, vagy támadja, de nyíltan és leplezetlenül. Olyan állam-férfiak, akik titokzatos képenybe burko-lóznak és a kalapjukat mélyen a sze-mükbe húzzák, itt szokatlanok és nálunk sem barátok, sem hívekre nem talál-nak. Meglátszik a miniszterelnökön, hogy valami „missziója“ van és hogy nagy kedvet érez lehetőleg soká lakni a budai várbeli palotában. De ha azt hiszi, hogy ő egyedül, a maga erejére támasz-kodva, intim barátok és ugynevezett klikk nélkül fönn tudja majd tartani magát, akkor nagyon tulbecsüli a saját erejét, vagy pedig nem ismeri Magyarorszá-g politikai talaját. Tény az, hogy a mai napig senkise „dörgölődik“ hozzá és hogy azo-kat, a kikkel érintkezik, csak a kíváncsi-ság bántja, de rokonszenven egyikük sem érez iránta. Annyi már ma is bizonyos, hogy gróf Khuen-Héderváry eddig senkit se volt képes megfeszíteni, — már azért se, mert senkise bizik benne. Már azzal is tisztában vannak az emberek, hogy ő nem kiváló egyéniség, hogy a tudása sok irányban nagyon hiányos. Egyetlenegy politikai frakció, egyetlen budapesti lap sem érdekli őt. És vele szemben is min-denki tartózkodó, helyesebben vissza-utasító. Még azok is, akik óhajják, hogy a béke helyreállítására irányuló missziója sikerüljön, azok is csak azért óhajják ezt, mert szeretnék, ha végük lenne a tarthatatlan állapotoknak, főleg gazd. téren. De ha ez megtörténhetnék is, akkor is általában egy vélekednek, hogy gróf Khuen-Héderváry aligha fogja magát tar-tatni az 1903. év őszén túl. Még pedig azért sem, mert az ellenzék kezdettől fogva hazafias kötelességének tartja, hogy az idegent, a Bécsből kildított misszió-na-riust eltávolítsa a miniszterelnökségből.

És ha az obstrukció netán majd lesze-rtelne is, — ami épenséggel nem bizonyos — egy a személyes harc szeptemberben megint elkezdődne, csakhogy akkor

Kossuth és mérsékelt hívei is részt ven-nének benne. A liberális pártban öt olyan ember sincs, a ki a miniszterelnökért exponálná magát. A kik tehát gróf Khuen misszióját kitalálták, se neki, se Magyar-országnak, sem a monarchiának nem tettek szolgálatot. Ezt már a legközelebbi hetek is kétségtelenül be fogják bizo-nyítani.

— (A Ferencz József tudomány-egyetem uj magántanárai.) A val-lás- és közoktatásügyi miniszter, mint azt a hivatalos lap tegnapi száma közli *Ferenczy Árpád* dr. sárospataki ev. ref. jogakadémiai tanárnak, a kolozsvári Ferencz József tudomány-egyetem jog- és állam tudományi karán a *nemzetközi jogból* és Kovács Ferenc dr.-nak a pozsonyi kir. jogakadémia h. ta-nárnak, a kolozsvári tudomány-egyetem jog- és államtudományi karán a *statistiká-ból* egyetemi magántanárokká történt képe-sítését jóváhagyólag tudomásul vette s ne-vezettekkel ezen minőségükben megerősítette.

— (A központi választmány ülése.) A törvényhatóság központi választmánya ma délután 4 órákor fogja az országgyűlési képviselő választók 1904. évi ideiglenes névjegyzékéi ellen beadott felebbezéseket tárgyalni alá venni. A választmány határo-zatairól az érdekeltek értesítettni fognak.

— (Gyilkosság és öngyilkosság.) A tegnapi délutáni szerelmi dráma ál-dozatait *Hurdúkas* Elekét és *Wächter* Edét ma délelőtt boncolják a törvényszéki orvost-tani intézetben. A boncolásnak még tegnapi kellett volna megtörténnie, de miután a rendőrségtől a boncolatot elrendelő végzés még át nem kézbesítettett, mára lett ha-laszta. A borzalmas szerelmi dráma ál-dozatainak temetése ma délután fog végbe-menni a törvényszéki orvostani intézetből.

— (Baromfi-kiállítás Kolozsvá-ron.) Magyarországi erdélyrészi vidékeinek nem kicsinylendő gazdasági érdekét képezi a baromfi tenyésztés. Elhanyagolt és pangó ipari életünk, továbbá a termőföldnek sok helyütt való mostohasága mellett, örömmel kell üdvözölnünk egy olyan mozgalmat, mely hivatva van olyan gazdasági tényező előmozdítását irányítani, amely a már épen emlelt mostoha viszonyok közepette, ha csak kis mértékben is, kuforrásra lehet egy gazdasági föllendülésnek. Örömmel említtük tehát, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet szeptember 5., 6., 7. és 8-ikán rendezendő tenyész-állatkiállítással kapcsolatban na-gyobb szabású baromfi kiállítást is rendez Kolozsvárt. A baromfi-tenyésztők országos egyesülete — amint értesültünk — Buda-pesten e napokban igazgató-választmányi ülést tartott, a melyen tárgyalták a kolozs-vári baromfi-kiállítás ügyét is és részlete-sen megállapították a kiállítás rendjét és a kiállítási munkálatok tervezetét. A kiállítás sikere már eleve teljesen biztosítottnak te-kinthető, amennyiben Darányi Ignác föld-mivelésügyi miniszter az egyesület előter-jesztése következtében nemcsak anyagi se-gélyt helyezett kiállításba, hanem arra is ígéretet tett, hogy a kiállításon résztvevő anyagot nagyrésztben megvásároltatja. Két-ségtelen, hogy ilyen körülmények között a baromfi-tenyésztők nemcsak nagy számban fognak résztvenni a kolozsvári kiállításon, hanem versenyképes anyaggal is jelennek meg. Ez a kiállítás az előjélekből követ-keztetve, feltű fogja mulni az eddig rende-zett e nemű kiállításokat.

— (A városi vágóhid árlejtése.) Tegnapi délelőtti volt kütűve a kolozsvári vágóhid kőmíves, beton, csatornázási, víz-vezetési és gőzfűtési munkálatainak árlejtése. A kőmíves munkálatokra 3 árlapát ér-kezett be, Kerekes Jánosé, Pap Sándoré és Székely Mihályé, kik közül előbbiek 13 — 13½%, míg Székely Mihály 15%-engedményt konycedat s így a kőmíves munkálatok ki-vitelét utóbbi ajánlattevő nyerte el. A to-vábbi munkálatokra nézve Törs és Ormai és Pollák a beton-csatornázási munkákkal 17%-a gőzfűtésnél 5%, a vízvezeték és belső csatornázásnál 20%-nyi engedményt ajánlott föl s e szerint a munkálatok 10372 kor. 60 fillérbe kerültek volna. Földes János a betoncsatornázásnál 20½%-nyi, míg Oberding Miklós a belső csatornázási, víz-vezetési és gőzfűtési munkálatoknál közösen 15½%-nyi engedményt nyújtott, ugy, hogy ő 10328 kor. 9 fillérért vállalta el e mun-kák kivitelét. Az árlejtés vezetőségének ha-tározata szerint tehát Oberding Miklós a vízvezeték, fűtés és belső csatornázási, míg Földes János a beton-csatornázási árlejtés-nél tették a legolcsóbb ajánlatot.

— (A kézdívásárhelyi független-ségi kör gyűlése.) A kézdívásárhelyi függetlenségi és 48-as kör e hó 9-ikén ren-dkívüli választmányi ülést tartott, melyen *Kovács* János és dr. *Bánffy* Zsigmond is-mertették a jelenlegi politikai helyzetet, egyben pedig javaslatukra a közgyűlés az alábbi táviratot intézte *Kossuth* Ferenchez, mint az országos függetlenségi és 48-as (Kossuth) párt elnökéhez és vezéréhez:

Nagyságos Kossuth Ferenc urnak

Budapest.

A nagyságodat ért galád rágalmakkal szemben rendíthetetlen bizalmának ad ki-fejezést s az elnöki székből szeretettel üdvözli

a kézdívásárhelyi függetlenségi és 48-as kör.

— (Nagy idők tanuja.) Bajka Sándor az 1848—49-es dicső szabadságharc vitéz honvédhadnagya, unitárius egyházi képviselő tanácsos, 76 éves korában e hó 8-án hirtelen elhunyt. A régi Aranyos szék

egyik tipikus és minden irányban tisztelt és szeretett alakját ma délután temetik, a felső-szentmihályfalvi temetőbe.

— **(Vizsgálat egy körorvos ellen.)** Emlékeztess még az az interpelláció, amelyet Molnár Ákos, a székhelyi kerület országgyűlési képviselője intézett a belügy-miniszterhez Garán János dr. székhelyi körorvos állítólagos visszaélései tárgyában. Az interpelláció nagy feltűnést keltett, mert Molnár Ákos hajmeresztő dolgokat sorolt fel Garán orvos ténykedéseiről. Széll Kálmán volt miniszterelnök és belügyminiszter azonnal sürgős vizsgálatot rendelt el, melynek vezetésével Biharvármegye alispánját bízta meg. A vizsgálatot Kovácsnay Marcell székhelyi főszolgabíró a helyszínen tartotta meg, heteken keresztül, egymásután hallgatta ki a tanukat a társadalom különböző osztályából. Valamennyien terhelő vallomást tettek s a felmerült panaszokat mind megcáfolították. A bebizonyult visszaélések legénységesebbek az, hogy Garán aki takarékpénztári tisztviselő volt, minden héten három napig, — amíg az intézetnél elfoglaltsága tartott — egyáltalában nem gyógykezelte a betegeket. Bebizonyult továbbá az is, hogy Garán a tanuvalomások alatt reá nézve kedvező vallomásra igyekezett bírni a tanukat. Egy szülésznőnek állítólag kijelentette, hogy nem kap több lelenyegereket, ha nem vall kedvezően. A vizsgálatot nagy körültekintéssel végezte a főszolgabíró s az iratokat beterveztette az alispánhoz. Annyi terhelő adat van, hogy az alispán, mint elsőfokú foglalmi hatóság, előreláthatólag radikális megtorlással fog élni. A székhelyiek rendkívül örülnek az erőlyes vizsgálatnak és nagyon hálásak Molnár Ákos képviselőjük iránt is, ki lerántotta a leplet Garán cselekedeteiről.

— **(Rákóczi-ünnep Békés-Csabán.)** A kassai Rákóczi-szobor költségeire Békés-Csabán nagymérvű ünnepséget rendeztek a békésmezei egyetemi ifjúság *Zsoltáry Mihály* államtitkár védnöksége alatt. — A várost a Rákócziak vörös-fekete zászlóival díszítették fel. Az isteni tiszteleteken s a népgyűléseken, hol *Kun Béla* beszélt, tízezernyi tömeg vett részt. Este körúti-estélyt rendeztek a Széchenyi-ligetben. Beszéltek: *Faras Jenő* és *Pásztor Mihály*. *Rusinszky Ilona* opera-énekesnő nagy tetszés mellett énekelt magyar dalokat, csodás hangjával a lelkesedés viharát váltva ki a közönségtől. *Melzer Tibor* hasonló tetszéssel játszott kuruc-nótákat. A hangverseny jövedelme nagy.

— **(A lippei királygyakorlatok.)** Ebben az esztendőben tudvalevőleg a 7-ik hadtest kerületében tartják meg a királygyakorlatokat. Hónapok óta folynak már az előkészületek Radna-Lippa környékén a király fogadtatására. Számos terv és ötlet merült föl, amíg végre a temesvári hadtestparancsnokság tervezetét a kabinetiroda jóváhagyta. E szerint a király Aradon keresztül utazik Lippára, ahol a királygyakorlatok, szeptember 3. és 8. között fognak lefolyni.

A királygyakorlatokat megelőzőleg farszóló nagy gyakorlati lesznek a temesvári 7. hadtest csapatainak.

A dandárgyakorlatok augusztus 13-tól 18-ig fognak tartani. A 37. és 39. gyalogezredek közül álló 53. gyalogdandár Szilas, Niczkyfalva és Temes-Doboz, a 33. és 61. gyalogezredek közül álló 34. gyalogdandár Vermes, Izgár és Jerszeg, a 29. és 43. gyalogezredek közül álló 67. gyalogdandár Viszág, Duleo, Valeamara, a 46. és 102. gyalogezredek közül álló 69. gyalogdandár Magyar-Szákos és Szinérsg környékén fog gyakorlatozni.

A hadosztály gyakorlatok augusztus 19-től 26-ig fognak tartani. A nagyváradi (17.) hadosztály Szilas, Niczkyfalva, Izgár, T. Doboz és Jerszeg közt, a temesvári (34.) hadosztály Viszág, Duleo, Valeamara, M.-Szákos, Szinérsg és Daruvár közt lesz összpontosítva. A 33. és 34. dandárok teszik a 17-ik, a 67. és 68. dandárok a 34. hadosztályt.

A 23. (honvéd) gyaloghadosztály (szegedi) 5., szabadkai 6., verseci 7., lugosi 8. (honvédgyalogezredek) Honoriz, Szatimik, Herendjest és Lugos környékén aug. 20-tól 26-ig, azután Magyar-Szákos környékén fog gyakorlatozni.

A tüzérszolgálatok közül a 7. hadtest tüzérezred Temesvárot állomásozó útjai jul. 21-től aug. 16-ig lögyakorlatokon lesznek, azután visszajönnek Temesvárra és innen aug. 26-án mennek a hadtestgyakorlatokhoz. A 7. lovasútig osztály Vinga körül lesz gyakorlaton aug. 20-tól 30-ig. A 19. hadosztály tüzérezred (Nagyvárad) a 17. gyaloghadosztály kötelékében, a 20. hadosztály tüzér ezred (Temesvár) a 34. gyaloghadosztály és a 21. hadosztály-tüzér ezred (Fehértemplom és Lugos) a 23. honvéd gyaloghadosztály kötelékében vesz részt a gyakorlaton.

A 7. lovas dandár augusztus 19-től 30-ig Vinga környékén lesz összpontosítva dandárgyakorlatokra.

— **(Péter király népe között.)** Péter király a szerb fővárosba való megérkezése óta minden lehetőséget kihasználva megkezdte a népe közötti megismerését. Mindjárt az első napon megjelent népe között és elvegyült a tömegben.

Rendes szokása, hogy esténként civilbe öltözik és egymagában kísértél a kónakból az utcára. Legnagyobb öröme az, ha fel nem ismerik.

Igy a múlt vasárnap este egy mellékutca betérte egy kocsmába, ahol leült egy asztal mellé, egy pohár sörre kért.

Talán tíz percig volt itten, s mialatt a három munkás kártyajátékát végig kibicelte.

Csak akkor ösmerték fel, a mikor már távozott.

Hétfn szokása ellenére reggel kiment

a piacra és ottan a piaci árak iránt érdeklődött. Egy helyütt drágának találta a sajtot, mire a kofa nyelven így szólt neki:

— Hja, nagy az adó és azért drága a sajt. Tessék lejjebb szállítani az adót, akkor olcsóbb lesz a sajt!

Persze a kofa nem is sejtette, hogy mivel beszélt. Csak amikor néhány ember felismerte a királyt és zsviözni kezdett, akkor tudta meg, hogy milyen jó helyen ajánlotta az adószállítást.

Tegnapelőtt meglátogattak egy kórházat. A portás nem ösmerte fel, de azért mint uri külsejű embert akadály nélkül beeresztette a kórházba, ahol a király egy betegszobába lépett.

— Az orvos urral szeretnék beszélni! Szólt az egyik betegpáciensnek.

— Hja a többi doktorral át van a kávéházban! Volt a válasz.

— Kérem hivassa át rögtön őket! Szólt az inkognitóban levő király.

Az ápoló átfutott a kávéházba és néhány perc múlva visszatért ezzel a válaszzal:

— A doktor urak üzentelik, hogy nem jöhetnek át, mert jelenleg egy érdekes kártya-pártit játszanak és azt nem lehet abbahagyni. Tessék várni!

A király erre távozott, de előbb beírta a vendégkönyvbe a nevét. Elképzelhető az orvosok rémülete, amikor a kávéházból visszatértek.

— **(A törzstiszti tanfolyam helyreállítás.)** Nyolc éve, hogy a törzstiszti tanfolyamot, melyben az örnagyi rangra aspiráló kapitányok és századosok, vettek részt, feloszlatták s ez idő óta a tiszteknek a törzstiszti vizsgálatra magán uton kell elkészülniök, magán uton kell hadi tudományokat kiegészíteniök. — Ez a feladat már magában vére is nagyon terhes s hozzájárul még az is, hogy ezeknek a tiszteknek már mind legalább is 23—26 szolgálati évük van, tehát már magasabb korban vannak, a kiknek az otthoni tanulás nem tartozhatik a kellemes foglalkozásaik közé, de meg elegendő idejük sincs rá. Tudvalevő ugyanis, hogy a kapitányok mint századparancsnokok, szolgálatilag úgy igénybe vannak véve, hogy kora reggeltől késő estig alig van valami szabad idejük. Ily körülmények között egy nehéz és sok tananyagot felölölő vizsgálatra magán uton elkészülni nagy megterhelhetőség volt rájuk nézve. Illetékes helyen ismételt panasszal állottak elő s e visszás állapotnak megszüntetését kérték. Minden oldalról felhangzik az annak idején oly ellenséges indultattal fogadott törzstiszti tanfolyam visszaállításának kívánalma s ha ez nem is történik most meg, ugy legalább egyelőre oly állapotot kellet teremteni, a mely lehetővé teszi e tiszteknek a vizsgálatra való előkészületet. E célra legalkalmasabbnak mutatkozott a vizsgálat előtt két-három hónappal az illető tiszteknek a szolgálat alól részben vagy teljesen felmentése. Most katonai körökben híre jár annak, hogy a törzstiszti tanfolyamot újból visszaállítják és a részvételre jelentkezőket a kellő időre a szolgálat alól felmentik. Erre vall a közös hadügyminiszternek az a legújabb rendelete is, amelyben utasítja az ezredparancsnokokat, hogy az ezredéknél levő hadnagyok és főhadnagyok századparancsnoki minőségben működjenek időnkint, az alsóztály-parancsnok szolgálatának elajátítása végett.

— **(A feltékenység halottai.)** Véres családi dráma történt a torontálmezei Lőrincfalva község határában levő eszsházban, ahol ezidőszent Bagovics Ferenc határozatos lakott a vele vadházaságban élő Bucskó Rozával. Bagovicsnek két gyermekük volt. Ez azonban nem szüntette meg közöttük azt az áldatlan viszálykodást, amelyet Bucskó feltékenysége idézett elő: de amire az asszony magaviselet is elég bő anyagot szolgáltatott. Tegnapelőtt este, mikor Bagovics a szállásra ért, az asszonyt nem találta a lakásban. Keresésére indult és egy távolabb eső helyen megtalálta bizalmas beszélgetésben Béres Andrassal. A feltékeny Bagovicsot ez a dolog annyira felbőszítette, hogy lekapt a válláról a fegyvert s azzal ráolt Béresre, akit a nyakán lött keresztül. Az asszony futva menekült a ház felé, a hova Bagovics követte. A feldühösödött ember itt baltával támadt a hűtlen asszonyra, a kit gyermekei körülvettek. De a kemény szívű embert nem lágyította meg a két apró gyermek jajveszékése, sem pedig anyjuk könyörgése, lecsapott az asszony fejére, kettévágta az egész koponyáját s teljesen összedarabolta. Ezután a két gyermeket gézbe ki egy-egy baltacsapással. A vérrengés elkövetése után a gyilkos bezárta a halottakat a szobába, ő pedig eltávozott a faluba, a hol leitta magát. A csendőrség a kocsmában lepte meg a gyilkost, a hol letartóztatták.

— **(Körmönfont család.)** A G. vidéki nagybirtokos 70,000 forint kölcsönt akart felvenni egyik régi nemesi birtokára. Összekötöttségbe lépett Rott Sámuel ügynökkel, a kivel a lapok apróhirdetési útján ismerkedett meg. Rott ugyan még senkinek sem szerzett hitelt, mert nem állott összeköttetésben semmiféle pénzintézettel, másnap azonban mégis leutazott a földbirtokhoz egy vastag aranyzsinór-láncsal ékesített köpcös ur kíséretében, a kit mint a „földhitelintézet” főbecsület mutatót be. Ez az ember pedig valamikor vászonkereskedő volt és család bukás miatt nyolc hónapi börtönrre ítélték s mikor büntetését kiállotta, Rott Sámuellel közkereseti társaságot látesített a megszorult földbirtokosok kiszípolozására. A földbirtokos — a mi földbirtokosainknál szokásos naivsággal — szívélyesen fogadta a két vén szédeltőt, kocsira ültette őket, azután késő estig mutogatta, dicsérte előlük a földbirtokot, végül megjegyezte, hogy ő arra 70,000 forint kölcsönt akar.

— Megbocsát uram, de az én becslesem szerint az intézet nem adhat többet 50,000 forintnál — válaszolt erre a köpcös ur kimért hangon.

— **(A táviratok)** Rómából jelenti, hogy a haladókló pápa tegnap az ágyához odagyült **unokaöccseinek szívére kötötte a felebaráti szeretetet s azután megáldotta őket.** A pápa gyöngesége még egyre tart s körülötte nagy feszültséggel lesik állapotának jobbra fordulását.

— **A pápa betegsége.** Budapest, jul. 11. é. 2 ó.

Rómából jelenti a táviró, hogy a pápán a délelőtti folyamán mellkascsapolást eszközöltek. A műtétet Mazzoni dr. végezte, akinek 1000 gramm véres folyadékot sikerült eltávolítania, miáltal a pápa lényegesen megkönnyebült. A cianozis majdnem teljesen megszűnt.

Az operáció tartama alatt Monarttignon és Szangul nagykövetbőrösök a szomszéd teremben voltak és várták az eredményt. Az operáció után a pápa látni óhajtott a bitorosokat, mit azonban az orvosok meg nem engedtek.

— **A pápa ismét haldoklik.** Budapest, jul. 11. é. 2 ó.

Legújabb római táviratok azt jelentik, hogy a pápa állapota rosszabbodott. A tegnapi javulás tehát csak színleges volt, utolsó fellobbanása egy kialvó életnek.

A Giornale de Italie jelenti, hogy Lapponi és Mazzoni tanárok a világ minden tájékáról számos levelet kaptak, melyben kéri őket, hogy mentsek meg a pápát. A Stefáni ügynökség jelentése szerint az este három biboros, Oreglia, Gotti, de la Volfé meglátogatták a pápát, aki fogadta őket és távozásukkor mondotta, hogy jöjjenek el mindennap.

Az éjszaka Mazzoni tanár volt a papánál. Háromnegyed 11-kor jött és későn hajnalban mondotta, hogy az utolsó bulletin beadása után a pápa állapota rosszabbodott, de közvetlen veszély nincs. A pápa eszméleténél volt és kevés éltelt is vett magához. Ma reggel valószínűleg a mell-csapolást ismétlik.

Mazzoni kijelentette, hogy a tegnapi javulás nem azt jelenti, hogy a pápa meggyógyulhat. Erről már szó sem lehet. Igaz, hogy csodálatos életerő van az aggastyánban, de az rohamosan fogy s a betegség nem egyéb lassu haldoklásnál.

— Akkor ön nagyon felületesen vizsgálta meg a birtokot, mert gróf W. 250.000 forintot ígért érte.

— Kérem, nekem mindig csupán az intézet érdekét szabad szem előtt tartanom s így nem vehetem figyelembe azt, hogy ez régi nemesi birtok, nálunk csupán a reális érték jöhet tekintetbe.

Még rövid ideig vitakoztak s miután a földbirtokos nem volt képes kapacitálni a becstűt, bosszusan fordult az ügynökköz:

— Miért hozott ön magával ilyen skrupulózus embert, a kivel nem lehet boldogulni? Ötvenezer forintot nem fogadhatok el, mert nekem török-szakad, hetvenezer forintra van szükségem.

Az ügynök bizalmasan félreietette a G-t.

— Nagyságos uram nem tudja, hogy kell bánni az ilyen emberekkel. Adjon neki 500 forintot, attól nyomban megszeliődül és három nap alatt megkapja a kívánt pénzösszeget.

A földbirtokos léprement, megvesztette a becstűt, aki erre szentül megígérte, hogy kedvező információt ad az intézetnek, Minthogy az A. G. négy nap múlva sem kapott értesítést, fölutazott Budapestre és itt csakhamar megtudta, hogy őt cudarul becsapták. Most már a budapesti büntető-törvényszék vizsgálóbírója foglalkozik ezzel az ügygel.

— **(Sztrájkoló aratók.)** Torontál-vármegye több járásában, a módosi, bánlaci, csenei, antalfalyi, párdányi és zombolyai járásokban a gazdasági munkások abbahagyták a munkát. A sztrájkot Temesvárról szervezték a szociálisták. Először gróf Csekonics Endre cserenyi birtokán tagadták meg a munkát az aratók. Gróf Csekonics Endre a munkások tulzott követeléseit nagyrészt teljesítette, amire a szomszédos birtokokon dolgozó aratók is megtagadták a munkát. Reménylik, hogy egyezség útján sikerülni fog a nyugalmat helyreállítani s a munka folytatását biztosítani.

Táviratok

—Fővárosi és vidéki tudósítónktól.—

A pápa állapota.

Budapest, július 10. é. 12 ó.

Rómából jelenti, hogy a haladókló pápa tegnap az ágyához odagyült **unokaöccseinek szívére kötötte a felebaráti szeretetet s azután megáldotta őket.** A pápa gyöngesége még egyre tart s körülötte nagy feszültséggel lesik állapotának jobbra fordulását.

A pápa betegsége.

Budapest, jul. 11. é. 2 ó.

Rómából jelenti a táviró, hogy a pápán a délelőtti folyamán mellkascsapolást eszközöltek. A műtétet Mazzoni dr. végezte, akinek 1000 gramm véres folyadékot sikerült eltávolítania, miáltal a pápa lényegesen megkönnyebült. A cianozis majdnem teljesen megszűnt.

Az operáció tartama alatt Monarttignon és Szangul nagykövetbőrösök a szomszéd teremben voltak és várták az eredményt. Az operáció után a pápa látni óhajtott a bitorosokat, mit azonban az orvosok meg nem engedtek.

A pápa ismét haldoklik.

Budapest, jul. 11. é. 2 ó.

Legújabb római táviratok azt jelentik, hogy a pápa állapota rosszabbodott. A tegnapi javulás tehát csak színleges volt, utolsó fellobbanása egy kialvó életnek.

A Giornale de Italie jelenti, hogy Lapponi és Mazzoni tanárok a világ minden tájékáról számos levelet kaptak, melyben kéri őket, hogy mentsek meg a pápát. A Stefáni ügynökség jelentése szerint az este három biboros, Oreglia, Gotti, de la Volfé meglátogatták a pápát, aki fogadta őket és távozásukkor mondotta, hogy jöjjenek el mindennap.

Az éjszaka Mazzoni tanár volt a papánál. Háromnegyed 11-kor jött és későn hajnalban mondotta, hogy az utolsó bulletin beadása után a pápa állapota rosszabbodott, de közvetlen veszély nincs. A pápa eszméleténél volt és kevés éltelt is vett magához. Ma reggel valószínűleg a mell-csapolást ismétlik.

Mazzoni kijelentette, hogy a tegnapi javulás nem azt jelenti, hogy a pápa meggyógyulhat. Erről már szó sem lehet. Igaz, hogy csodálatos életerő van az aggastyánban, de az rohamosan fogy s a betegség nem egyéb lassu haldoklásnál.

Fekete mise.

Budapest, jul. 11. é. 2. ó.

Egész Párist egy óriási botrány tartja izgalomban, melynek főhőse egy 23 éves mánás báró és Axel de Adelsovard. A fiatal báró számos egyetemi hallgatót vitt Axel de Adelsovard palotájába, hol egy külön e célra berendezett teremben fekete misét tartottak. Kigunyolták a vallást és mindennemű erkölcs-telenséget folytattak. Az erkölcs-telenség és fajtalanság orgiákatülteztösszejöveteleken. Az ifjak közt van egy W. nevű mérnök három fia.

A rendőrség nyomára jött a dolognak és tetten érte a társaságot. Lefoglalta az összejöveteleken használni szokott szentelt viztartókat és gyertyatartókat, továbbá számos női ruhát.

A miséken számos előkelőség vett részt. Axelt elfogták, a másik báró elmenekült. Ezenkívül még 30 letartóztatás történt ugyanebből az ügyből kifolyólag.

Pauler Gyula temetése.

Budapest, július 11. É. 2 ó.

Pauler Gyula dr. az országos főlevéltáros holttestét éjjel szállították be Budaörsnyből a fővárosba. Temetése délután volt. A temetésen óriási közönség gyűlt egybe. Minden oldalról megnyilatkozó részvét kísérte a megboldogultat utolsó útjára. A temetésen közéletünknek csaknem valamennyi Budapestben időző kitűnősége megjelent. Számos egyesület küldöttségileg képviseltette magát.

Az ujjverbászi választás.

Zombor, július 11. é. 2 ó.

Az ujjverbászi kerületben az országgyűlési képviselőválasztás még le nem zajlott. A szavazatok aránya: Vojnich István szabadelvűpárti 898, — Terrik János függetlenségi 46, — a szociálisták jelöltje Grossmann szintén 46 szavazatot kapott.

Budapest-utca Párisban.

Budapest, július 11. é. 2 ó.

A párisi városi tanács elhatározta, hogy egyik utcáját Budapestről és egy másikat Prágáról nevezi el.

Gróf Zselénszki Róbert aratói.

Budapest, jul. 10. é. 12 ó.

Aradon keresztül kétszáz arató utazott gróf Zselénszki Róbert ötvenes uradalmába. Az aratók a mezőhegyesi állami birtokról jöttek s csendőrök kísérték el őket a munka új helyére. A gróf ötvenes birtokán több száz arató föl hagyott a munkával, mert keveselték a bért, amely semmiképpen sem áll arányban a munkaidejükkel. Ez a bérmozgalom okozta, hogy a gróf aratókat kért Mezőhegyesről, nehogy a halasztást nem tűrő aratói munka főnnakadást szenvedjen. A csendőrökre azért volt szükség, hogy az idegenből hozott munkások védelmet találjanak a kenyerrüktől megosztott munkástársaik esetleges inzultusával szemben.

REGÉNY

Hajótörés után.

— Délamerikai regény. —

Irta: Kreuth W. Fordította: Vajda Károly.

ELSŐ FEJEZET.

Paraguay fővárosát és a San-Martino német kolóniát összekötő útnak talán épen a közepén egy elhagyott csárda fekszik.

Atunacionban vásár volt. Egy egész sereg német telepítvényes hazafelé lovagolt. Terményeiket jól adták el, ezért valamennyiüknek jó kedve volt.

Az utolsó kocsmánál megállottak. Be akartak térni, mielőtt elválnak egymástól. A Don Roberto által oly mesterileg párolt cukorpálinkából egy korty megerősítő öket és végtére miért ne kísérelték meg megégyeszer a szerencsét a kockajátékon.

A fiatal csaplóros szomorny vaskója előtt állva, barátságos arccal üdvözli vendégeit. Mily különös fogadás! Nemes alakja, amely növést, erejét és férfias szépségét egyesíti, mintegy kényszerülve hajlik meg parlagi hivatásának tudatában. De Don Rodrigonak mégis minden vendégéhez van egy barátságos szava.

Két hónapja már, hogy a fiatal német az országba jött. Senki sem ismerte ottan. Először a kolóniában kísérelte meg kenyerét megkeresni, de nem sikerült neki. Meghalt azonban egy öreg Gaucho, a kinek a fővárosba vezető úton fekvő szeszfőzde tulajdonát képezte. Robertonak volt egy kevés pénze, megvette az üzletet, melynek kezelését San-Martinoiban tanulta.

Ha karavánok nem vonultak a vásárra, nagyon elhagyott volt a hely. Don Roberto egészen egyedül volt. Két kutya és két ló voltak egyedüli társai.

Mai napon azonban nagy volt a vigság a csárdában. Néhány jökevő cimborá akad össze, a fiatal gazdának legjobb vendégei. Legtöbbszörre ők vitték el a frissen levágott ceukornádat, hogy alkalomadtán eszközöztől leparolász után folyékony állapotban elfogyasszák. Majdnem valamennyi jó fiú, de fecsegő és nyers természetű.

A sarokban egy törött lábu asztalnál sorakoztatták a sorlegeket és gurultak a kockák. Don Roberto a nyugodt családapák társaságába szegődött, akik kissé odébb ültek össze, sok mindenről beszéltek. Legelőször jobb összeköttetést sóhajtottak a telepítvényesek és a főváros között.

Igy két-három napig lovon, megakadályozták a rendes munkát és a mezei vetemények gyakran megromlanak mielőtt a vásárra kerülőnek, gyakran hosszú napok reménye, de mindig sorvasztó munkának az eredménye.

A kolónia legújabb eseményei lettek megbeszélve, helyi érdekű dolgok, egy kis sörfőzde létesítése meg egy téglagyár működésbe helyezése szolgáltatott a társalgás anyagát.

Némi surlódás és egyenetlenkedés fordult elő az ország bennlakói és a német telepítvényesek között. Az előbbieket az ország urainak tekintették magukat, atyáik földjén, melyet a kormány, melynek pénzre volt szüksége oly készségesen kínált az idegenből ideszakadt szorgalmas parasztnak. Mely gyűlölet gyökerezett a komoly munkára képtelen bennszülöttek keblében a németek szilárd szervezete ellen. A Paraguay beliek ellenségeskedése a telepítvényesek részéről mély megvetést eredményezett.

— Hát nem nagyon sajnálatos — szólt egy öreg földmives, — hogy köztünk is van egy néhány, aki a haszontalan vén Paraguay beliekkal tart és úgy élnek velük, mint férj és feleség? Ön egy tanult ember és otthon, hazájában bizonyosan valami különös volt, ön is igazat ad nekem, ha azt mondom, hogy szegény egy német emberre, ha egy ilyen félvaddal egy fedél alatt él. Mi mindnyájan átköltöztünk a tengeren, mert hazánk nem tudott nekünk elég kenyeret adni. De ide benn az ember német marad és új hónapban, gyermekeiben már marad régi hazájához.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR*.

Uj műsor!

Uj műsor!

Tisztelettel értesitem a m. t. közönséget, hogy a **Biasini-szálló kethelyiségében** július hó 2-ától kezdve naponta **F e h é r D e z s ő** igazgatása alatt, a már előnyösen ismert

Tarka Szinpad

érdekes előadásokat tart. Bővebbet a napi falragaszok. — Számos látogatást kér

tisztelettel a **Biasini-szálló** Kedvezőtlen idő bérloje. esetén az étteremben.

Uj műsor!

Uj műsor!

Kristály

! gőzmosó-intézet !

Kolozsvárt, szemben a vasuti indóházzal. Telefon sz. 500.

Női és férfi fehérneműek mosása és vasalása gyorsan, a legsebb kivételben, mintha csak új volna. — Az intézet csak vizgőz és szappan által mos, tisztít és így a fehérnemű rongálása ki van zárva.

Csipekfűgőnyök a legutányosabban tisztítottak.

Kelengyék mosása és vasalása a legsebb kivételben eszközöltetnek.

Belvárosi felvételi hely : Laskai

